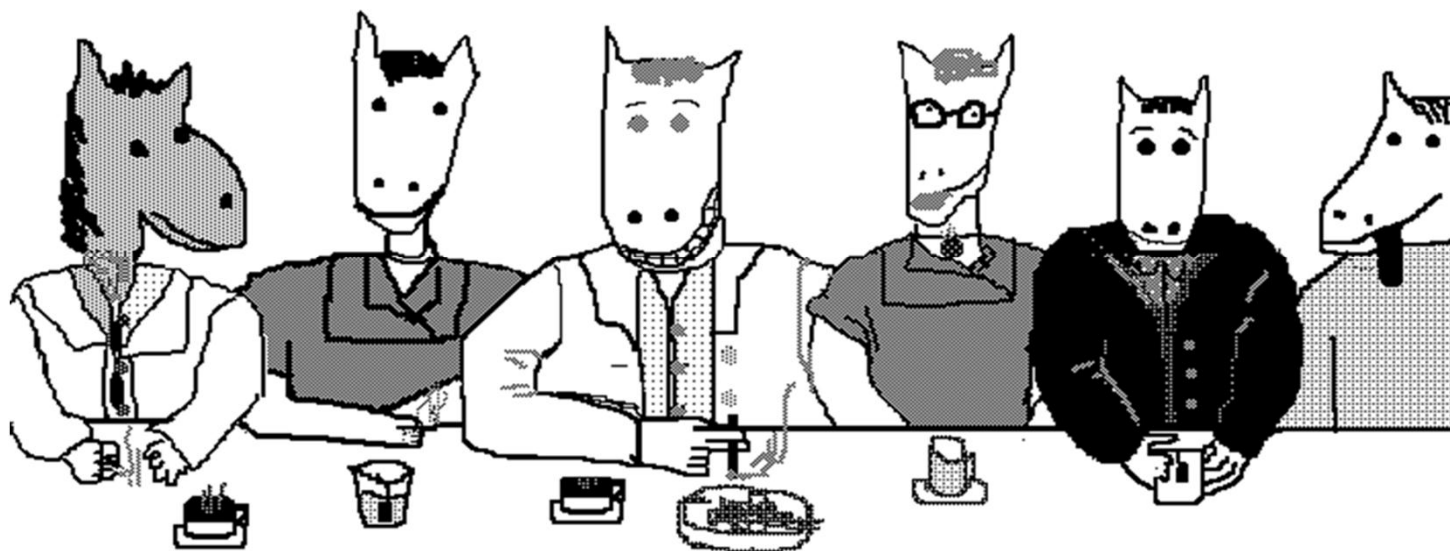
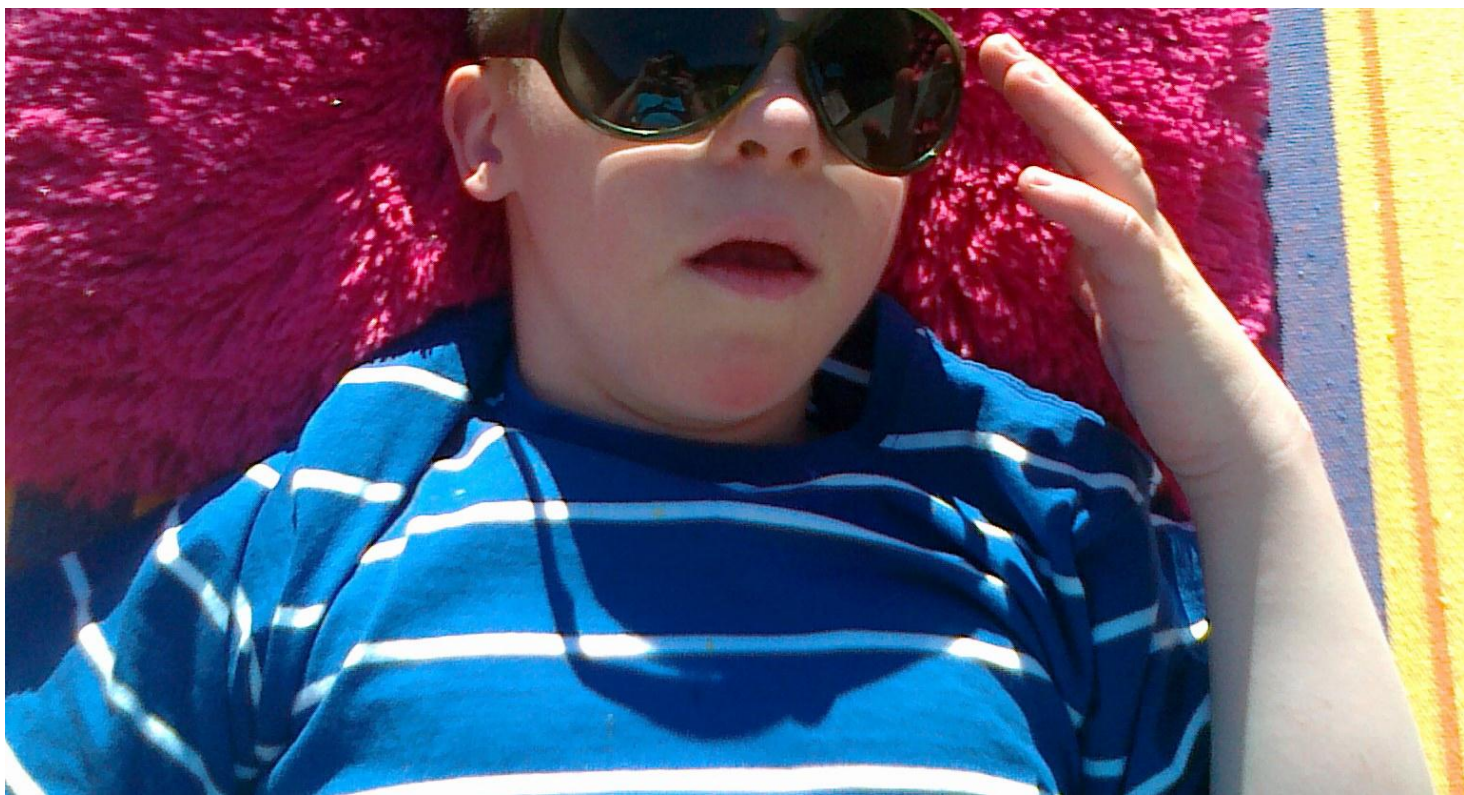

BRANKA D. JURIŠIĆ
ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA – CENTER
METELKOVA 9, LJUBLJANA

BLOKADE V KOMUNIKACIJI S STARŠI IN TEHNIKE POSLUŽANJA

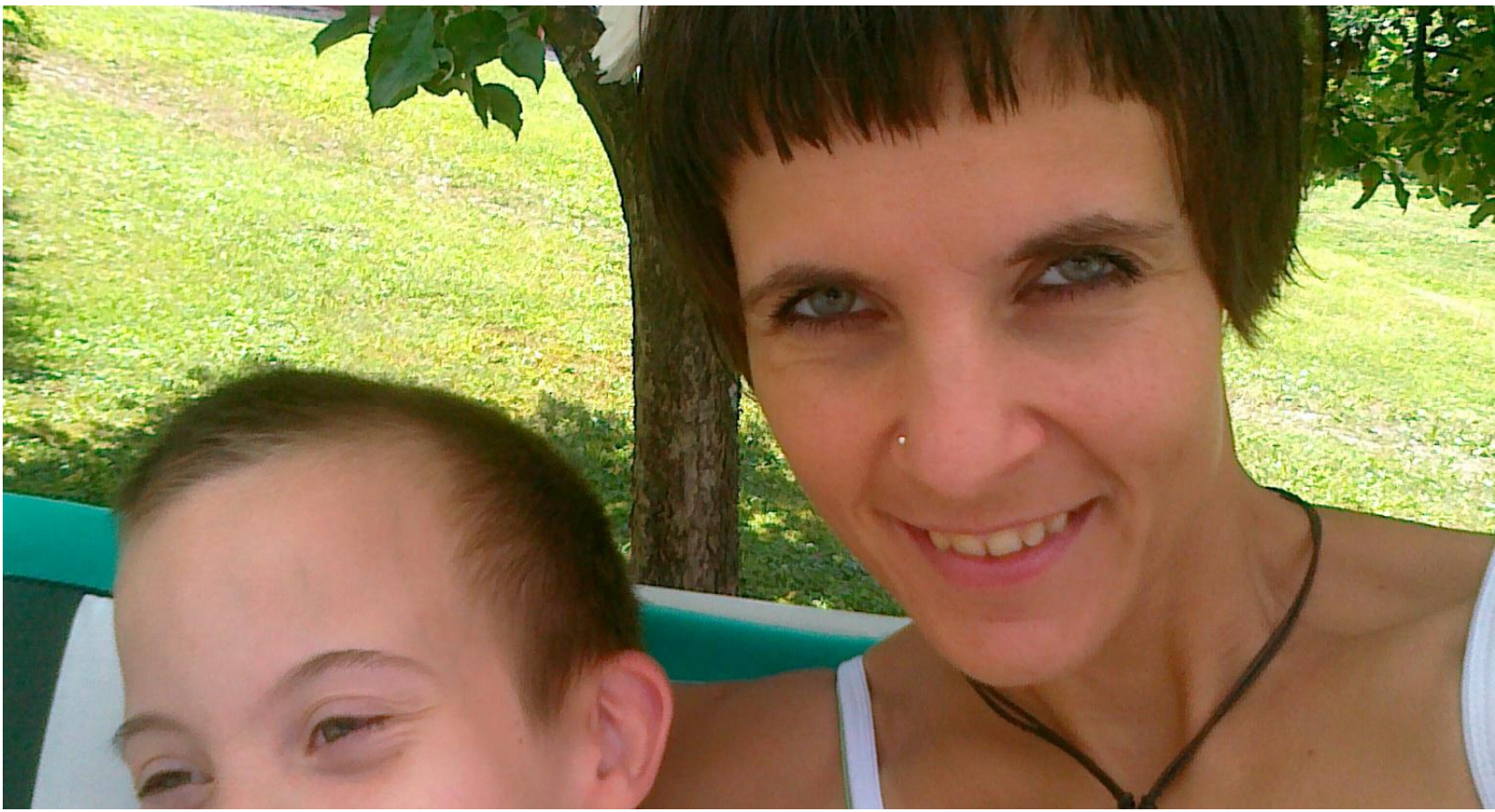

SPREMEMBE KONCEPTOV...

- Å Strokovnjaki so pogosto preveč osredotojeni na otroka in premalo na družino.
- Å Starši so včasih le otrokovi spremljevalci, taksisti, podpisniki soglasij, posredniki informacij.
- Å Včasih so dejavnejši in izvajajo vaje, se učijo, pišejo naloge, kopirajo gradiva
- Å Potrebno je spremeniti pojmovanje in od vprašanja, kaj naj delamo? do vprašanja, kako naj to izvajamo?

Starši pogosto ne potrebujejo terapije zase, temveč potrebujejo podporo strokovnjakov pri delu z otrokom. Postopki, ki so usmerjeni v družino, upoštevajo univerzalnost vsake družine, priznavajo starše kot izvedence za otrokove zmožnosti in potrebe ter vključujejo v terapijo moč na področja in potrebe vseh družinskih članov.

OVIRE PRI SODELOVANJU- BLOKADE V KOMUNIKACIJI

- 1. Prekinjanje**
- 2. Zmanjševanje pomena težav, o katerih pripovedujejo starši**
- 3. Krivda staršev**
- 4. Poudarjanje težav - strokovnjakov, ustanove, sistema**
- 5. Poudarjanje osebnih težav staršev**
- 6. Strokovnjaki so strokovno kompetentni**
- 7. Strokovni izrazi**

1. PREKINJANJE

Å Lahko je besedno ali nebesedno

Å Prekinjanje sogovornika lahko pomeni tudi tekmovalnost, kdo bo prišel do besede. V tej tekmi ima položaj strokovnjakov več moči in tako običajno prevladajo v dolžini govorjenja v primerjavi s starši.

1. PREKINJANJE

2. ZMANJŠEVANJE POMENA TEŽAV, O KATERIH PRIPOVEDUJEJO STARŠI

Kadar starši pripovedujejo . pri akujejo razumevanje, poslušanje in morda kasneje tudi svetovanje v zvezi s povedanim. Strokovnjaki lahko z različnimi odzivi zmanjšujejo pomen tistega, kar so starši izrazili.

- a) *Strokovnjak pove težavo, ki je po njegovem prepričanju bolj izrazita oziroma pomembna.*
- b) *Strokovnjak opozarja na pozitivne otrokove lastnosti/dosežke.*
- c) *Strokovnjak pojasnjuje, da bodo težave z razvojem izzvenele.*

2. ZMANJŠEVANJE POMENA TEŽAV, O KATERIH PRIPOVEDUJEJO STARŠI

PRIMERNEJŠI ODZIV

Starši: Najbolj nas skrbi njegova nesamostojnost. Zelo je pasiven, ne sodeluje, bojimo se, da nikoli ne bo samostojen pri osnovnih opravilih i npr. pri oblaenju.

Strokovnjak: Opiite mi, kako sodeluje pri oblaenju. Kdaj ste z njegovim sodelovanjem zadovoljni? Kaj je najviija raven, ki jo trenutno zmore? Kaj vas spravlja v stisko? Kateri bi bil lahko naslednji korak k samostojnosti pri oblaenju?

3. KRIVDA STARŠEV

Lahko jo še poglobljamo in krepimo i sporol amo, da so starji sami povzrol ili tegave in jim ne svetujemo, kako naj jih odpravijo ali zmanjgajo, prikazujemo i rnogledo prihodnost, motel e vedenje posploimo ge na druga podrol ja otrokovega razvojaé .

PRIMERNEJŠI ODZIV:

Če je otrokovo vedenje naučeno, ga lahko tudi odučimo. Če ste prispevali k krepitvi tega vedenja, je dobra plat v tem, da ga lahko tudi spremenite na bolje in prispevate k učenju pozitivnega vedenja. Vaša pripravljenost je že prvi korak. Veseli me, da ste ugotovili, kako povezano je otrokovo vedenje z vašim ravnanjem; že velja o tem ste pripravljeni tudi govoriti. Gotovo bomo skupaj naredili dober načrt za spreminjanje vedenja in prepričan sem, da boste v tem uspešni.

4. POUDARJANJE TEŽAV - STROKOVNJAKOV, USTANOVE, SISTEMA

Vlasi, ko starši pripovedujejo o svojih težavah ali pri akovanjih, strokovnjaki za nejo govoriti podobno i o lastnih težavah.

Težave so lahko resni ne, vendar naj bi se v pogovoru s starši odzivali na pripoved staršev, jih vsaj poskušali razumeti, iskali rešitve, ki jih v danih okoliščinah lahko skupaj izpeljemo.

Sistemske pomanjkljivosti, ki jih obimo pri delu v različnih ustanovah, bi morali strokovnjaki reševati drugje.

Podarjanje normativov, številca otrok v razredu, predpisov, težav z viri/sredstvi, kadrovskih težav, predpisi, u nimi našli, drugimi otroki in drugimi starši. Ni uinkovito!

4. POUDARJANJE TEŽAV - STROKOVNJAKOV, USTANOVE, SISTEMA

PRIMERNEJŠI ODZIV

Eden od ciljev je tudi samostojna igra otrok. Andreja se zna sama lepo igrati, kar je dobro. Navadno se to dogaja ravno v času, ko nimamo usmerjenih dejavnosti, prav takrat, ko prihajate ponjo v vrtec. Vtis imam, da ste želeli govoriti tudi o drugih dejavnostih. Kakšne spodbude ste imeli v mislih? Povejte kaj več o tem!

5. POUDARJANJE OSEBNIH TEŽAV STARŠEV

Pogosto gre za razlago žanikanja otrokove motnje pri starših – aniste sprejeli morate se sprijazniti .

Kaj v primeru nestvarnih ciljev?

V pogovoru o konkretnih ciljih čukaj in zdajni treba soditi ciljev v otrokovi daljni prihodnosti in jemati staršem upanja. Posebej je to nepotrebno takrat, ko si sedanje cilje postavljajo skladno z otrokovimi posebnimi potrebami. Tako postavljanje ciljev v programih za otroka je ključno za sodelovanje med starši in strokovnjaki. Pomagajmo jim narediti prvi korak na poti do oddaljenega cilja.

5. POUDARJANJE OSEBNIH TEŽAV STARŠEV

PRIMERNEJŠI ODZIV:

Učenje branja in pisanja je lahko tudi del posebnega programa, vsekakor to področje je lahko vključimo v njegov individualiziran program. Kaj je tisto, kar Filip zdaj zna? Mislím, da že zdaj prepozna nekatere besede, ki jih prebere kot oznake i npr. Lumpi, Lego. Skupaj lahko oblikujemo zbirko takih besed. Kaj ste imeli vi v mislih? Kaj že zna na tem področju?

6. STROKOVNJAKI SO STROKOVNO KOMPETENTNI

Strokovnjaki zavrnejo predloge staršev z utemeljitvijo, da starši niso strokovno usposobljeni, hkrati pa ne pojasnijo, zakaj se s predlogi ne strinjajo in kaj sami predlagajo.

Res je, da so strokovnjaki strokovno pristojni za svoje področje, vendar je ravno sodelovanje staršev, ocenjevanje potreb družine in načrtovanje pomoči stvar strokovne pristojnosti in usposobljenosti.

Strokovnjak naj posluša predloge staršev, pokaže naj zanimanje in spoštovanje do informacij, ki jih dobi od staršev, hkrati pa naj pojasni tudi svoja stališča.

6. STROKOVNJAKI SO STROKOVNO KOMPETENTNI

PRIMERNEJŠI ODZIV:

Katera metoda je to? Kakšna so vaša priporočila pri akovanju? Kakšni so vaši prvi vtisi? Kako vam lahko v zvezi s tem pomagam?

Kakšne ugotovitve inke diete priporočate? S kom ste se o tej dieti že pogovarjali? Kaj pravi otrokov pediater?

7. STROKOVNI IZRAZI

Strokovni jezik je navadno še bolj pogost, ko v pogovoru sodeluje več strokovnjakov. Vsi jih uporabljajo strokovnjaki tudi kratice, ki so staršem nerazumljive (OGPP, OVI, IP, RO), ali pa določene izraze, ki niso tujke, vendar starši ne vedo, kaj z njimi mislimo in *ali je usmerjen, ima odločbo, je bil na komisiji, ste oddali zahtevek, podpisali soglasje* in podobno.

V teh primerih je pametno, da v pogovoru pojasnimo in imamo več izrazov, spodbujamo starše k dejavnemu spraševanju in hkrati preverjamo, kako so razumeli določena navodila. V sklepnih pogovorih poskušamo uporabiti in imamo več izrazov, ki so jih starši prej uporabili, ko so opisovali težave, skrbi, bojazni, upanja .

7. STROKOVNI IZRAZI

NJEGOVI DOSEŽKI NA PRIZKUSU
SO ZELO NEHOMOGENI, FUNKCIONIRANJE
JE VARIABILNO V RAZLIČNIH INTERAKCIJAH
ZARADI TEŽAV NA PODROČJU VMI IMA
TEŽAVE S TEMPOM... VIDVA KOT STARŠA
STA PA RAVNO V OBDOBJU REORGANIZACIJE
SVOJIH EMOCIJ...

PRIMERNEJŠE:

Ima izrazito moč na in gibka področja. Vsi asih bolje sodeluje, vsi asih pa ne zmore sodelovati, kar ni le posledica njegove pripravljenosti. Njegova roka je okorna, pol asih piše, zato pogosto ne zmore dokončati nalog.

TEHNIKE POSLUŠANJA

- Å Poslušanje je najprej naučena in najpogostejše uporabljana spretnost med štirimi jezikovnimi pod-spretnostmi. Temu sledi govorjenje, branje in pisanje.
- Å Empatija je osnova za poslušanje.
- Å Poslušanje z empatijo = proces poslušanja, da bi drugi govorili.
- Å Sogovornik ne sodi, ampak posluša z empatijo.
- Å Osebo spremljamo v trenutkih žalosti, obupa, samo-odkrivanja in izzivov (celo izjemne srečanja).
- Å Tako zagotovimo lastno razbremenitev, zmanjšamo raven stresa.
- Å Cilj poslušanja z empatijo ni ta, da se strinjamo ali ne strinjamo, temveč da sogovornika bolje razumemo z izražanjem zanimanja, razumevanja in sprejemanjem njegovega pogleda na problem.

IZJAVE SPODBUJANJA...

NEBESEDNA KOM. JE ZELO POMEMBNA!

IZJAVE SPODBUJANJA?

IZJAVE RAZŠIRJANJA+POJASNJEVANJA

é ko želimo starše spodbuditi, da bi povedali več o neki temi, ker želimo o njej tudi več izvedeti... pridobiti več informacij, več podatkov, podrobnejši opis... preveriti, ali smo neko pripoved staršev razumeli, če želimo razjasniti nek dogodek, preveriti svoje razumevanje. Tudi te izjave odražajo zanimanje za povedano.

Primeri

Prosim, podrobneje opišite njegovo vedenje med pisanjem domačih naloge.

Nisem povsem prepričana, da sem razumel/a, kaj ste želeli povedati?

Mi lahko ponovno pojasnite ...

Kako vi razumete doslednost in vztrajnost?

3.PARAFRAZIRANJE...

To ni dobesedno citiranje, ko dobesedno ponovimo izjavo starĝev. Parafraziranje je povzemanje pripovedi starĝev s svojimi besedami, da bi tako poudarili miselno sporoĭ ilo sogovornika (npr. zamisli, dogodke), pri tem pa ni nujno, da povzamemo tudi ĭ ustveno sporoĭ ilo sogovornika.

PARAFRAZIRANJE

PARAFRAZIRANJE

4. ODZIVANJE NA ČUSTVA

Proces zrcaljenja je podoben kot pri povzemanju oziroma parafraziranju; z njim gremo doseg i zanimanje, vendar ne zgolj za vsebino povedanega, temveč tudi potrditi, da smo sledili i ustvom stargev in jih razumeli.

Pozorni smo na to, kako je bilo nekaj povedano, in ne le na to, kaj je kdo rekel.

Staršem tako omogočimo, da prepoznajo in ubesedijo lastna i ustva, ki so lahko neprijetna in boleča. Ta neprijetna i ustva tako na nek način legaliziramo in pomagamo staršem, da jih sprejmejo in premostijo.

Analiza video posnetkov obiskov na domu i odzivanje na i ustva manj kot 1% interakcij med strokovnjaki in staršji hitimo, da povedali nekaj pomembnega

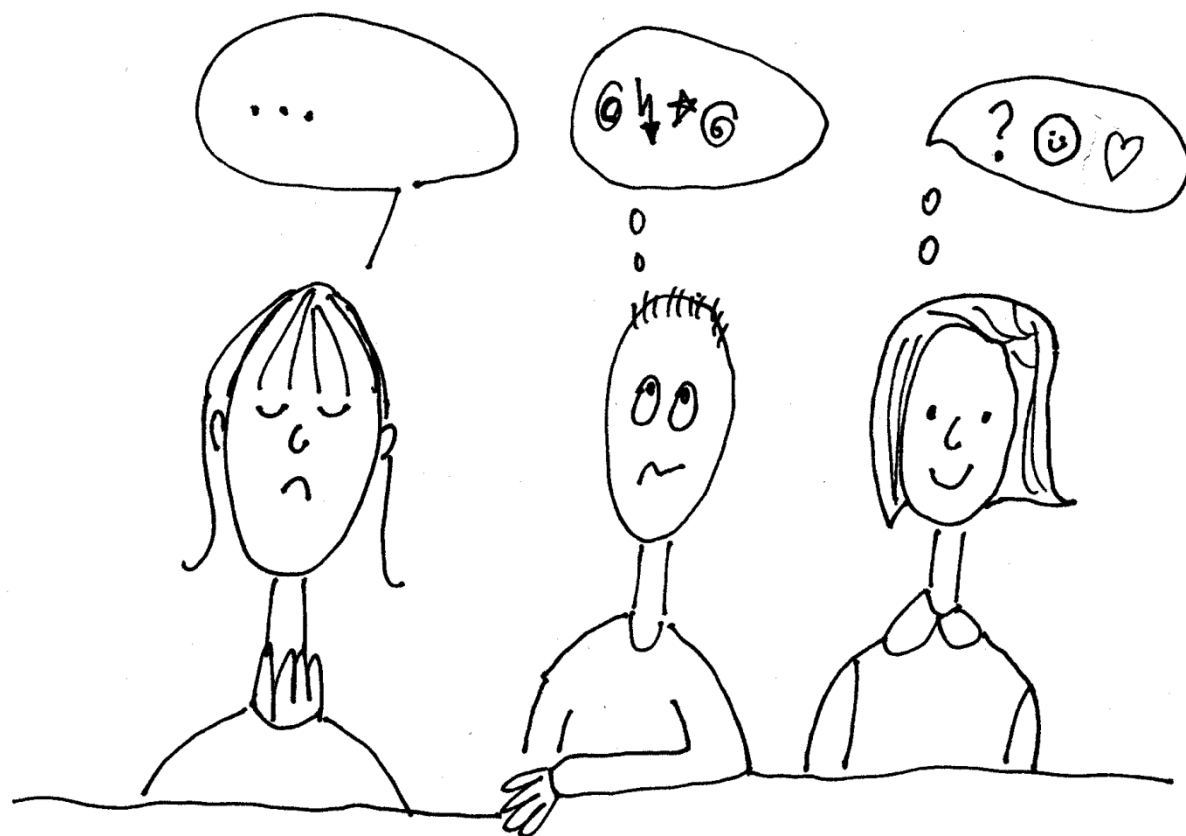

5. TIŠINA, PREMOR...

é je lahko 'l akanje' na odgovor, ki staršem omogoč a, da ga tvorno oblikujejo, se pripravijo nanj. Gargiluo (1985) meni, da tišina izraža tudi spoštovanje.

Vl asih, potem ko zastavimo staršem ko! l živo vprašanje, sami prehitro spregovorimo in s tem prekinemo komunikacijo. Tako jim odvzamemo priložnost, da bi izrazili svoja ob! utja in misli.

Strokovnjaki lahko tako ravnajo zaradi lastnega nelagodja ob tišini, zaradi napa! nega razumevanja molka staršev, ki naj bi nakazoval željo po spremembi teme, ali si tišino razlagajo tako, da je bilo pravkar postavljeno vprašanje za starše preve! neprijetno in ne želijo l akati na odgovor.

TÍŠINA, PREMOR...

6. SKLEPNO POVZEMANJE

- Å é podobno parafraziranju.
- Å Povzamemo, kar je povedal sogovornik, in pri tem poudarimo bistvene zamisli in obljutja, vendar je ta sklepni povzetek bolj obsežen.
- Å Tehnika sklepnega povzemanja je posebej uporabna, če je tema pogovora nejasna, razdrobljena, če v pogovoru sodeluje več sogovornikov; pomaga nam prepoznati redko nit pogovora.
- Å Ni nujno, da to tehniko uporabimo ob koncu pogovora, lahko povzamemo vsebino pripovedovanega tudi ob vmesnih vsebinskih sklopih.
- Å Namen sklepnega povzemanja je spet izražanje zanimanja za poslušanje, obljutljivost za povedano in prizadevanje, da bi starše razumeli. Izjave sklepnega povzemanja prispevajo tudi k razjasnitvi zaznavanja staršev, k povezovanju in vključevanju lastnih ustev.

ZDI SE, DA IMATE
TRI TEMELJNE POMISLTKE

1. _____
2. _____
3. _____

1. KDAJ NAJ BI VSE TO POČELI?

**2. ZAKAJ NAS NISO TEGA
NAUČILI PREJ?**

**3. KDAJ BO KONEC TEGA
STROKOVNEGA BLA, BLA....**

KONEC!

VPRAŠANJA

Odprta (k,k,k,k, zakaj) in zaprta (da/ne); 4% : 96%

Tri različice odprtih vprašanj:

Å Spragevanje: Kako gre Mateju vožnja z novim vozičkom?

Å Vljudna zahteva: Ste pripravljeni opisati svoja občutja in doživljanja nove rutine hranjenja?

Å Vgrajena vprašanja: Zanima me, kako vam gre toaletni trening z Rokom?

Pogosto začetni pogovor s frazo *Kako vam lahko pomagam? Kakšne so potrebe vašega drugega? Kakšne vrste težav imate z otrokom? Katere so najbolj izrazite težave vašega otroka?* Te besede takoj usmerijo pozornost na to, kaj je narobe in na odnos, v katerem ima strokovnjak položaj izvedenca in mojster.

Manj k sogovorniku usmerjena vpražanja so:

Å navidezna vpražanja (odgovor ni zaželen): Vsi vemo, da Urška tega ne zmoe, mar ne?

Å vpražanja, ki zahtevajo soglasje (inač ica navideznih vpražanj) i odgovor je prič akovan, vendar je mogoč le pritrdilni odgovor: Nikakor niste želeli prizadeti Urške, je tako? To je bilo ponesreč i, ne?

Å vpražanja prisilne izbire (vpražanje ali-ali): Ali želite navodila za spodbujanje komunikacije ali motorike? Želite prihodnje sreč anje zgodaj zjutraj ali pozno zveč er?

Å vpražanja dvojnega soglasja (neke vrste past, ko imamo le dve izbiri, brez možnosti zmage): Če vedno preteplate ženo? Če vedno vztrajate, da je otrok brez odloč be?

INTERVJU O VSAKODNEVNIH RUTINAH

Zač etek intervjuja

Kakšne so vaše sedanje skrbi, povezane z vašim otrokom in družino?

(katera? Zanimajo starše?)

Kako naj mu pomagamo?

Ali delamo prav?

Ali ga znamo pravilno spodbujati?

Kaj bi še lahko naredili za otroka? Kakšna bo njegova prihodnost?

Kako zmanjšati njegov zaostanek v razvoju? itd.

OPIŠ POTEKA DNEVA

Kako se za! ne vađ dan? Sprađujemo o tem, kako starđi pređivijo dan (in ne otrok!).

- 1. Kaj takrat delajo drugi druđinski ! lani?*
- 2. Kaj dela otrok?*
- 3. Kako otrok sodeluje v tej rutini?*
- 4. Kako samostojen je otrok v tej rutini?*
- 5. Kako z otrokom komunicirate v tej rutini?*
- 6. Kako ste starđi zadovoljni s potekom te rutine?*

Druge rutine v okolju, tudi rutine v vrtcu, goli

Odgovori = navajajo ovire pri vsakodnevnih dejavnosti, govorijo o njihovih željah in pri akovanjih, bojaznih, težavah prilagajanja.

Ľudeĝno vpraĝanje

Ā Ľarobna paliĽico, zlata ribica, action man, superman in podobno).

Ā osredotoĽimo se na cilje in ne le na teĝave.

Povzemanje

'Potem ko smo se pogovarjali o vsakodnevem ĝivljenju druĝine in rutinah, lahko starĝi prepoznajo funkcionalne cilje, ki jih ĝelijo za svoje otroke. To je izjemen trenutek!'

Ocena ravni zadovoljstva z rutino

1 Ľ sploh nismo zadovoljni, 5 Ľ zelo smo zadovoljni).

SKLEPNO ZAPISOVANJE

- Å več preprostih obrazcev za zapisovanje izida intervjuja:
- Å kratek opis rutine, posebej zabeležimo otrokovo sodelovanje, samostojnost in socialni odziv,
- Å raven zadovoljstva staršev ali učitelja/vzgojitelja, kadar govorimo o rutinah v tem okolju itd.
- Å izid intervjuja = cilji, ki jih oblikujemo skupaj s starši

Zelo navduĝujejo a je raziskava ameriĝkih profesorjev (McNaughton et al., 2007), ki so bodo e u itelje pou evali dejavnega posluĝanja v **120-minutnem programu**. U inek tega programa so pozitivno ovrednotili tako starĝi ĝolarjev, ki so ocenili videoposnetke, kot udeleĝenci programa.

Rezultati raziskave so spodbudni in upam, da bodo navdihnili tudi profesorje bodo ih pedagoĝkih delavcev v Sloveniji, da dopolnijo ĝtudijske programe z vsebinami, ki bodo izboljšale komunikacijo med u itelji in starĝi.

Navkljub obetavnim rezultatom 120-minutnega treninga komunikacijskih spretnosti, bi moral biti poudarek vseh programov, ki izobraĝujejo strokovnjake za delo z ljudmi, naravnan v pozitiven humanistiĝni odnos skrbi. Tega lahko oblikujemo predvsem z modelom vedenja, ki prispeva k razvoju poklicne identitete (Branch et al., 2009).

KONEC!